

A'
TSASZÁRI és KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Költ *Bétsben*, Karátson' Havának
 (Decembernek) 11-dik napján,
 1792-dik Esztendőben.

B é t s.

A' múltt Szombaton (Decembernek 8 dik napján) estvéli hat óra előtt öszve gyültek az Arany Gyapjas Rend' Vitézei az Udvarba, 's tanátsot tartottak azon Méltóságokról, kiket a' Rendnek új Tagjaivá nézett-ki a' Felség: ha vallyon fel-találtatnak-é azokban a' meg-kivántató tulajdonságok. A' kik t. i. el akarják nyerni az Arany-Gyapjat, meg kell nekik mutatni, hogy 16 Attyaik, és 16 Annyaik, az az, 32-en az Eleik közül, fő nemességü származásúak voltak. —

H h h

A'

A' tanátskozás után, fel-öltöztek a' Rend' Tagjai, és Tsászár ö Felsége maga is, arannyal ki-varrott, földig érő veres bársony ruhába (melly t. i. formaruhája a' Rendnek), 's le-mentek az Udvari Kápolnába, a' hol *Antal* (13), és *János* (12 ezüstendős) Fő-Hertzegek fel-vétettek a' Rendbe. — Vége lévén ezen tzeremoniának, az Udvari Teá-tromba jött ö Felsége, 's háromszori tapsolásokkal, 's vivát kiáltásokkal fogadtatott. Azon jelentették t. i. örömeiket a' Nézők, hogy friss egészségben tisztelhatték immár jó Fejedelmünket. — (Katharus, vagy hurút volt a' betegsége ö Felségének, mint már jelentettük volt: nem *kólika* — 's azt nem „a' vadászat közben való erős meg-hűlésből kapta“ mint ezt a' *M. Kurir* hibássan írta.) — *Anna Boley, Königin von England. Boley Anna* *), *Angliai Királyné* volt a' neve az el-jádzott új szomorú Játéknak, mellynek Szerzője *Korompay* Hazánkfia, egy, a' *Bétsi* Teátrumokban jádzó Személyek közzül.

Más

*) *Boley* (némellyek, *Bolen*, mások ismet *Bullenek* írják) *Annának*, egy *Anglus Nemes*, *Boley Tamás* volt az *Attya*. — *Hogy VIII. Henrik Angliai Királynak a' Húga Mária, XII. Lajos Frantzia Királyhoz ment férjhez: Boley Anna is el-úta-zott Mária H. Asszonnyal Frantzia Országba. Onnan ismét vissza-tért, ugyan tsak Máriával Angliába, a' hol nem*

melly, Isteni szolgálaton kezdődött, és pompás ebéden végeződött. Tizeneggy új Vitézek tétettek ez alkalmatossággal, kiknek neveiket még most nem közölhetjük. Két asztalnál volt az ebéd. A' felső asztal, trónus alá volt terítve négy személlyre, 's tiszta arany tálakkal, tányérokka, kanalakkal, és arany nyelű késekkel, 's villákkal megakva. Ennél ült Tsászárs ö Felsége, *Jósef, Antal,* és *János* Fő Hertzegekkel. A' másik asztal, egy jó lépésnyire állott az ö Felségek' asztalától. Azon, ezüst készületek voltak, 's mellette ültek a' Rend' több Vitézei. Tsászárné ö Felsége, egy magas alkotványból nézte az ebédlöket, a' megöletett *Svéd Király'* testvér *Húgával,* és öt személlyekből

utánna el-választatta volna töle magát, azon tsekély szin alatt, mintha Gróf Percivel meg-esküdtt volna már akkor Boley Anna, midön a' Királynak ajánlotta magát Feleségül. — Ki-végeztetése' napján írt Anna, Henrikhez egy Levelet, melly tellyes, nemes érzékenységekkel: „Te, engemet (így szól benne a' többek között) mindég fellyebb fellyebb emeltél: — közönséges nemes Leányból tettél (Pembrocki) Marquisévé — Marquiséből, Királynévá — 's ma, Királynéből, Mártýrrá akarisz tsinálni.“ — A' szeretet emelte vala Boley Annát Királyi Székbe: 's ugyan a' szeretet taszította is le onnét.

ből álló Fő - Hertzegek', 's Fő - Hertzeg-
Allzonyokkal.

Tegnap, egynehány Frantziákat —
Tántzmestereket, Komornyikokat 's a' t. —
el-fogatott itt a' Politzáj; mivelhogy a'
szabadság' fájáról álmodoztak.

Ma, dél előtt indult-el innen *Olasz*
Ország felé *Vása* Grófné, sok rakott
hintókkal.

A' F. Hadi - Kantzellária, Dec. 5. dike'
éjtszakáján következendő tsapat lovas, és
gyalog Katonaságot nevezett-ki, a' Fran-
tziák ellen való indulásra: *Karajtzay* könnyű
lovas Regimentjéből 3 Osztályt (Divisiót),
avagy hat Svadront. — *Barkó* Huszár Rege-
mentjének mind az öt Osztályát; *Zeschwitz*
vasas Regimentjét is egészzen. (Ez, három
Osztályokból áll.) — A' gyalog Regimentek
közzül ezeket: *Ferdinánd Toskáné*ből, *Prei-*
séből, *Pellegriniéből*, *Jordiséből*, mindenik-
ből két két Bataliont. — Még Dec. 5. dike
előtt rendelt vala pedig már el Erdélyből:
a' *Splényi* gyalog Regimentjéből egy Bat.nt;
Beaulieu (ez előtt *Orosz*) éből is egy Bat. —
Fő Hertzeg *Leopold* Nádor-Ispányunk' Huszár
Regimentjéből két Osztályt. — Hg *Koburg*,
(a' ki egynehány napoktól fogva Bétsben
vagyon) tétetett egész Armádiánk' Fő Vezé-
révé. Melléje rendeltettek: Lovasság' Gene-
rálja Gr. *Vurmser*; *Ferraris*; B. *Splényi*, és
Eder Feldmarsall - Lieut. tok; és *Brugglach*
Gen. Májor. — A' kezünknel lévő hiteles
Laistrom szerént, száz tizen kilentz (119)
gyalog Batalionok, hetven három (73) lovas
Osztályok, és hatvan (60) Generálisok —
ösz-

öszveséggel, mintegy száz negyvenkét ezer gyalogság, és harmincz ezer lovas Katonaságunk már részszerént hadakozik, részszerént útban vagyon a' Frantziák ellen.

Prágából esett értésünkre, hogy ott Katonai Ingenieur Generális *Mikovinyi* nagy tudományú Hazánkfia meg-halálozott. — Vagyon még egy *Mikovinyi* nevet viselő gyalog Generális, ki most a' *Német Alföldi (Belgyiomi)* Tábournál vitézkedik.

Ez alkalmatossággal eszünkbe jut Báró *Petrás* Generális, ki a' múltt nyáron halálozott meg, Bétsnek *Guntendorf* nevü részében. Ez is Magyarának tartotta magát. — (Az édes Attya Pandúrok' Vezérje vólt.) Maga írta magának előre az itt következő Sír-tzímet (Epitáphiumot) olly forma versekben, mint a' minémüeket szültek a' 12-dik's 13-dik Századok.

— — — — — Hoc sibi
 Ernesto Petras Generali
 In vita sua animalis
 Fecit parum boni, parum mali
 Ex juventute nimis liberali
 Vixit in senectute claustrali
 Sed nulli debitor mortali
 Ex voluntate speciali
 Mortuus in hospitali
 Sepultus in sacco normali *)
 Anno Christi 1792.
 Anno aetatis 84.

Magyar.

*) Még akkor meg-írta t. i. eddig a' Sír-tzímet Gen. *Petrás*, midön II. József Császár azt rendelte vólt, hogy a' holtak-
 tes-

Magyar Ország.

Komáromból, Dec. 4-dikén.

„Ma reggel, hetedfél óra tájban múltki közzülünk e' halandóságból, M. Hazánk-nak egy kedves, és el-fáradhatatlan munkás Tudóssa T. T. Ns *Pétzeli József* Úr, a' ki, kivált édes Anyai Nyelvünknek további díszesítése végett, hosszabb életet érdemlett volna. Az ő számos fordításait, és kivált versekben készültt kellemetes munkáit eddig is örömmel olvasta, és ezután is gyönyörűséggel fogja a' két Magyar Haza olvasgatni. — Halálát, természeti gyengélkedése mellett, egy egész álló esztendőig tartott, és előbbi elevenségét egészen meg-fonyasztó katharusos hektika elzöklötte. El-temettetése, hólnaputáhra vagyon rendeltetve. Özvegye, és két árvái, keserű sirásokkal jajgatják jó édes Attyokat;

az

testek zsákbā dugassanak, 's meszes gödörbe tétessenek. — Két pár német verseit is közöllyük itt néhai B. Petrásnak, mellyeket Ifjú korában irt vólt az Attyához, azt adván benne értésére, hogy ő elvesztette a' pénzét az igaz; de ne haragudjon az Attya, mert bizony tsak nem jö már vissza a' pénz.

A' versek ezek:

Herr Vater ohne Zweifel
Das Geld ist beym Teufel,
Drum legen Sie ihren Zorn nieder
Das Geld kommt nicht mehr wieder.

az idevaló Reform. népes Gyülekezetnek sok
 érzékeny Tagjai, hív Lelki - Pásztorjokat
 siratják; mi pedig egy olyan kedves Bará-
 tunkat, a' kinek szomorú halála ezen néhány
 gyenge verseket szülte:

Magyar Musák! jertek, velünk bánkodjatok,
 Sőt ugyan méltó is, hogy siránkozzatok;
 Mert Seregeteknek egy szép ékessége,
 Gyámola Nyelvünknek, 's egy nagy
 erőssége,

Egy buzgó Hazafi, 's egy hív Pap a' ki vólt
 Méltó bánatunkra, közzülünk ma ki-hólt.
Pétzeli József az, kit a' gyengélkedés,

's Litteraturánkban tett sok elmélkedés
 Időnek előtte korán meg-emészttett,
 's leg-szebb idejében immár el-enyészttett.
 Tsak negyvenkét nyarat töltött-el éltében,

De sokat meg-haladtt igyekezetében.
 Nyóltz 's fél esztendője folyt el a' Papságban
 Mellyeket mint töltött szorgalmatosságban,
Zairjától fogva, a' végső munkája

Bizonyítja, mellyért áldja Magyar' szája.
 Áldja, hogy *Henriást*, 's a' *Joung*' éjtszakáit,
Hervaj' Sír-halmait, 's *Majzonnét* munkáit
 Hazánk immár Magyar nyelven olvashatja,
 's azokból *Pétzeli*' elméjét láthatja;

De kivált látja azt kedves verseiben,
 Mellyekre folyt 's rugott a' vér ereiben.
 Erkölts' -beszédiben Papi buzgóságát

Láttuk, 's több egyébben szorgalmatosságát
 Egy szóval *Pétzeli* egy olly munkás Pap vólt
 Kiről el-mondhatjuk; kár hogy már is el-
 hólt!

Nyú.

Nyúgodj hív Gyűjtő - társ! * fenn - marad szí-
vünkben

Szép emlékezeted emlékezetünkben!
Nyúgodjál hív Munkás! majd ki-adja béred'
A' Munkások' Ura, ha a' reggelt éred!
Mi — Lelked' sátorát bánkodva késérjük,
's Özvegy, árváidra az Úr' kedvét kérjük.

Hazafiak! Jer! * ez Músák' * baráttyára
Szórjunk ezer áldást hóltt teste' hamvára!
Irta *Perlaki Dávid*, Jó - Baráttyának halála
napjára.

Pestről, Dec. 5-dikén.

„A' napokban, két nevezetes személy-
lyeknek történe itten halálok. Egyik, M.
Gróf *Dénesfalvi Cziráky László* Úr, a' ki,
Sz. András - havának 22-dik napján temet-
tetett - el *Budán*, a' Parochiale Templom'
Kriptájában. — A' másik; Főtisz. Szüz *Sik-
lósi Andráshy Juliánna*, a' Sz. Klára' Szerzetén
vólt *Budai Apátzáknak* néhai Fejedelem-
Asszonya. Ki-múlása lett *Karátson* havának
első napján, életének 84-dik esztendejében;
el-takaríttatása pedig tegnapi napon, úri
Rokonainak, M. *Beöthy Imre* Udvari Taná-
tsos, és Itélőmester *Somogyi János* Urak'
intézése szerént. — Néhai Gróf *Cziráky
László* Úr, élt 66 esztendőket. Ezek közül
többet töltött - el húsznál a' *Baranyai* nevet
viselt Magyar Lovas Regimentben, melly
most a' *Vurmseré*. Sok jeles próbáit adta
vitézségének a' hét esztendős Prusszus hábo-
rúban. Rabságot is szenvedett, Kapitányi
fővel *Magdeburgban*. Maga után hagyta,
még

még életben kedves Feleségét, született Gr. *Zichy Asszony*ságot, Gróf *Zichy Károly*, *Ferentz*, és *István Urak*' testvérjét, 's két Magzatjait: egy *Kisasszonyt*, és Mélt. Gróf *Cziráky Antal Urat*, ki most már 4-dik elz-
tendős Törvénytánuló, és a' Magyar Nyelv'
gyarapításában ditséretessen iparkodó Tár-
saságnak Elölülője. “

Dorogról (a' hat Hajdú-Városoknak egyi-
kéből), Nov. 27-dikén.

„Ide-való lakos *Farkas István Uram*,
meg-lát a' napokban egy kártékony farkast
a' mezőn. Minthogy jó paripán vólt: nosza
üzöbe vette a' vadat, 's addig hajtotta,
hogy végre egésszen el-állott a' négy lábú
farkas; és segre ülven, farkas szemet kez-
dett nézni kergetőjével. Ha botja, vagy
fegyvere lett volna *Farkas Uramnak*, agyon
verhette volna a' farkast; de nem vólt,
hanem vólt bátorsága, melly minden tartóz-
kodás nélkül végre is hajtatta vele, a' mit
az elze fel-talált. Kapja t. i. a' nyereg-
kápájáról apró fürtü gubáját, 's a' farkas'
fejére veti, és ugyan azon szempillantásban
le-szökvén lováról, rá ül a' farkasra; elő-
veszi továbbá zsebjeből bitsakját (bitskáját)
's meg-metzi a' farkas' egyik hátúlsó
lába inát, a' másikat pedig meg-hasítván,
egymásba vonja a' két meg-sebesített lábat;
melly meg-léven, hirtelenséggel lovára kap,
ne hogy a' neki mérgeződött farkas által
meg - motskoltasson. Megént szaladásra
kezdte venni a' farkas a' dolgot, 's futott,

a' mint futhatott három lábon; de tsak ugyan el nem kerülhette, hogy le ne vonja bőrét *Farkas István* Uram, ki örömezt szolgált volna véletlen prédájával a' *Magyar Hírmondó* Iróinak, ha fel-küldhette volna azt postán kopertában.

Aradról, Nov. 21-dikén.

„Bé-petsételtem vala már Leveletem, midőn azt hallám, hogy itt naponként való áitatosságok fognak tartatni a' pestisre nézve. — Ugy beszélik, hogy a' *Bánátnak* innentső, az az, *Maros* felől való részén, *Vigyázatok* fognának fel-állítatni, e' végett.

Erdély Ország.

Jelentettük, hogy azt a' tiz ezer aranyokból álló summát, mellyet néhai *F. II. Leopoldnak* országlása' kezdetkori ajándékul önként ajánlottak vala az Erdélyi Nemes Rendek, el-fogadta ugyan most uralkodó kegyes Fejedelmünk, sok szép kérésére az Országos Deputáziónak; de nem maga számára, hanem a' Török hadban meg-károsított szélső Lakosok között kivánta azt fel-oloztatni. Ezen Atyai szándék eránt azonban, egy nyomos észre-vételt terjesztett ő Felsége eleibe a' Fő Kormány-szék, azt t. i., hogy a' meg-károsítottaknak felesebb volna a' számok, hogy sem mint 45 ezer forintokkal hathatósan fel segítettethetnének: sokkal erányosabban eszközöltetnék tehát a' Közjó, az említett summa által, ha az,

rész

rész szerént egygy olly bányász. (*metallurgico-chemica*) Oskolának fel-állítására fordittatnék, mint a' melly vagyon *Selmetzbányán*; rész szerént pedig a' selyem - mivnek gyarapítására, és terjesztésére. — Helybe hagyta ő Felsége ezen feltételét a' Kormányzéknek, hanem előbb tudósítást kívánt tőle, a' Bányász - Oskola' fel-állítatásának módjáról, és helyéről; hogy ezen tudósításhoz képest adhassa maga vélekedését a' bányász dolgokra, és pénz - verésre ügyelő Udvari Szék is, 's annál jobb móddal tellyesíthessék a' tzélba vett dolog. Addig interesre fog ki - adatni a' tiz ezer arany. — Mind boldogúltt F. II. *Leopold*, mind pedig mostani jó Fejedelmünk meg egyyeztenek abban, hogy a' *Bukuresti*, és *Jassy* Városabéli Udvari Agenségért magokat jelentendő több alkalmas személyek között, született Erdélyié legyen egyebek felett az elsőség; ehez képest, Erdélyi Szász Fi *Merkelius* Úr nyeresel közlébb a' *Bukuresti* Agenséget, két ezer forint elzetendői fizetéssel. *Gaudi András* Úr rendeltetett melléje Agentialis Kantzellistának, nyóltz száz forint fizetéssel. Ez az Úr is Erdélyi származású. *Törtsvári* Kapitány (*Castellanus*) vólt ennek előtte.

Hadi Környütlállások.

Az egyesültt *Prusszus* és *Hasszus* Sereg *Frankfurt* Városa felé indíttatván, Nov. 26, 27, 28, 29, 30 dik napjain több izben; de kivált *Wiszbadennél* és *Bergennél* meg verke-

kedett a' Frantziákkal. Mind a' két részről számosan estek 's fogattattak el. Dec. első napján; már *Frankfurt* körül nyargalódtak 's puskáztak a' Prusszus, és Hasszus Hufzárok (nem vették vólt tehát azt el, még Nov. 28-dikán a' Frantziáktól, mint jött vala minden felől a' hire, mellyet ugyan azért mi sem mulattunk el közleni) Dec. 2-dik napján pedig dél előtti 9 óra tájban, egyszerre a' kapuk előtt termett egvnehány ezerig való Prusszus és Hasszus Katonaság töltött ágyúkkal, 's bé küldvén a' Városba egy trombitást, fel kívánta általa a' benn lévő Frantziákat. Ezek azt felelték: hogy ök utólsó tsepp vérekig fogják magokat védelmezni. Mindjárt meg szállaltak tehát a' dobok, és trombiták. A' Hasszusok neki szegezték ágyújaikat azon 3 Kapuknak, mellyek Hanau felé nyilnak, 's irtoztató módra döngették azokat. — Vasárnap lévén, Isteni tiszteleten vóltak a' lakosok: de meg hallván az ágyúk menydörgéseit, háborodva szaladtak ki Templomjaikból. A' Frantziák tsak puskákkal lövöldöztek a' bástyákról: mivel nem vólt ágyújuk.

Minekutánna már egy óráig tartott vólna a' tüzelés, bé szakadt a' *Friedbergi* Kapu, mellyen bé omolván a' Prusszusok, és Hasszusok, minden irgalom nélkül öldösték az úttzákon a' Frantziákat. Ezer három százra teszik az el-esett Frantziák' számát; ezer két százra pedig az el-fogattakét, kik között vagyon *Vanhelden* Generális Hollandus
szár.

Sospello Városánál 2000 Frantziákat. Ezek, védelmezték magokat egy darabig, öt ágyús sántzaik között; de midőn látták volna, hogy más oldalról is meg akarják támadni őket az egyesült Seregek: szaladásra vették a' dolgot, 's *Cagliſtione*-ban vonták - meg magokat; de tsak hamar onnan is elverettek.

A' *Genuai* ki-kötő helyben még Nov. 17-dikén is ott vóltak húsz fegyveres Frantzia hajók, 's még vártak a' *Touloni*, és *Marseillei* ki-kötő helyekből 12 hadi hajókat, 50 pattantyús bárkákat, és 60 szállító hajókat.

Tirlemont Városát, melly négy mért-földnyire esik *Löwentöl*, *Lüttich* felé, Nov. 22-dikén foglalták - el a' Frantziák; *Lüttich* Városát pedig Nov. 27-dikén. — Mind a' két foglalást, véres ütközetek előzték-meg.

A' *Szabaudiai* 655 Gyülekezetek, egynehányon kívül, egyesülni kívánnak Frantzia Országgal.

T u d ó s í t á s.

Sapientis est revocare. En is ehez tartván magamat, kívánom jelenteni a' Főtiszteletű Közönségnek; hogy a' melly munkát én, a' *Leydai* Universitásban laktomban ki-adtam vólt ilyen tzím alatt: *Pharus Hungarico-Batava. Lugduni Batavorum* 1778. in 8-vo., abban úgy jegyzettem - fel
 Lev.

Lev. 21. 's a' t., hogy Erdélyben a' Nagy-
 Enyedi Ref. Kollégyiomból, a' Leydai Uni-
 versitásba járó Magyar Deákoknak Alum-
 niájokat, néhai b. e. Gróf Bánffy György,
 a' ki Erdélyi Gubernátor vólt, íszertette, 's
 nyerte legyen a' Hollandiai Hatalmas Ordók-
 tól. De én ezt akkor, mikor a' könyvet
 dolgoztam, tsak néminémü vélekedésből
 írtam, reménylvén, hogy azután jobban ki-
 tanúlhatom; de mind eddig is annak semmi
 nyomát nem találhattam. A' bizonyos, hogy
 azon Alumniáról való végezés jött-ki a'
 tiszteltt Ordóktól 1715 Eszt. Márt. 23-dikán,
 mint a' *Pharusból* Lev. 52, 53 meg-
 tetfzik. De kinek közbenjárására, vagy mi módon
 adatott legyen: azt most sem tudom. Mely-
 lyet azért kívánok értésére adni a' Főtisz.
 Közönségnek, hogy mivel most úgy tapasztal-
 talom, sok könyveket botsátanak a' mi
 érdemes Hazánkfiain, a' Hazának különb-
 különbféle állapottyáról: ne hogy valamely
 újj Író az én könyvemből, és az én bizony-
 ságomra, ezt is, mint bizonyost, a' maga
 könyvében fel-jegyezze, holott előttem
 bizonytalan. Hanem a' ki meg akarja tudni,
 kinek közbenjárása által nyerettetett, vagy
 mi módon adattatott a' Hollandiai Ordóktól
 a' Leydai Universtásban az az Alumnia,
 mellyre a' nevezett Enyedi Kollégyiomból
 két Deákok szoktak járni, másunnan meny-
 nyen végére. — Huszthon, Máramarosban,
 Sept. 10-dikén 1792.

Nánási István,
 Huszthi Ref. Pap.

